

Kalastuslain uudistamisen eteneminen

Kuopion kuulemistilaisuus 19.5.2010

Hallitusneuvos *Heidi Aliranta*
Maa- ja metsätalousministeriö

Taustaa

- *Hallitusohjelma*: käynnistetään kalastuslain kokonaisuudistus, jossa huomioidaan erityisesti vaelluskaloihin liittyvä kokonaisuus sekä ammattikalastuksen toimintaedellytykset
- Hanke on yksi hallituksen strategia-asiakirjan *lainsäädäntösuunnitelmassa* nimetyistä hankkeista
- Käynnistyi vuoden 2009 alussa: avoin, laajapohjainen valmisteluorganisaatio

Valmistelun tilanne

- 2009 työryhmä ja jaostot mylläsivät nykytilannetta, kartoittivat keskeisiä kipupisteitä
- Lopputuloksena välimietintö (19.1.2010). Ei vielä juurikaan linjauksia.
- Valvontajaostolta valvoja koskevien pykälien uudistaminen perustuslainmukaisiksi. Saatiin valmiiksi syyskuussa 2009. Viimeistely kesken.
- Keväällä 2010 valmistunut erillisselvityksiä, työstetty organisaatio- ja suunnittelujärjestelmää sekä rahoitusmalleja
- Välimietinnön keskeiset havainnot:
  - Kalastuksen järjestämistä kestäväällä tavalla hankaloittaa merkittävästi vesialueiden pirstoutunut omistus
  - Tilkkutäkkimäinen säätely uhkana etenkin uhanalaisille lajeille sekä vaelluskaloille
  - Kotimaisen kalan tarjonta ei vastaa kysyntää, ammattikalastajien määrän väheneminen, ammattikalastajien lupaongelmat
  - Kalatalouden tarvittavan perusrahoituksen turvaaminen jatkossa

Erillisselvitykset

Valmistuneita:

- Kalastuslainsäädännön uudistamisen peruskartoitus (prof. Hollo, OTM Minna Mättö)
- Kalastuslainsäädännön vertaileva selvitys (prof. Hollo, OTM Mättö, oik.yo Inkinen, OTT Utter)
- Kalastuskiintiöiden kansallinen hallinta ja siihen liittyvät oikeudelliset ongelmat (Anniina Oksanen, HY)
- Perustuslain perusoikeussäännösten suhde vesialueen omistajan määräämisoikeuteen (OTT Länsineva)
- Kalastuksenhoitomaksun vaikuttavuus, RKTL (Muje, Salmi, Eskelinen)
- Lohenkalastus Tenojoen sivuvesissä, RKTL (Länsman, Niemelä)
- Vapaa-ajankalastusmenetelmien kartoitus, SVK

Työn alla:

- Ylä-Lapin erilliskysymykset (OTL Juha Joona)
- Kalastus nyky-yhteiskunnassa ja tulevaisuudessa (RKTL)

Uuden lain haasteita

- Mahdollisimman selkeät, yksinkertaiset, kustannusvaikutuksiltaan kohtuulliset ja oikeudenmukaisiksi koetut säädökset
- Eri tahojen oikeutettujen intressien ja keskinäisten ristiriitojen oikeudenmukainen yhteensovittaminen eli säännöt, joilla turvataan samanaikaisesti:
  - kalakantojen kestävä käyttö
  - kalakantojen monimuotoisuus
  - kalastusoikeuksien omistajien oikeudet
  - Elinkeinojen (ml. Ammattikalastajat, kalastusmatkailuyritykset, kalanjalostajat, kalakauppa) toimintaedellytykset
  - vapaa-ajankalastajien harrastusmahdollisuudet
- Kalastusoikeutta omaisuudenlajina rasittaa tietty tradition painolasti (omaisuudensuojaherkkyys)
- Kalastuslain suhde muuhun, muuttuneeseen lainsäädäntöön

Lain tavoite

- *Pyrkimys ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävään kalastukseen*
- Keinoja ekologiseen kestävyyteen:
  - kalavarat säilytetään geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina suunnitelmallisella, parhaaseen käytettävissä olevaan tutkimustietoon perustuvalla ja tarkoituksenmukaisella hoitotoiminnalla
  - kalojen luontainen lisääntyminen, optimoitu kalastus, kalojen elinympäristöstä huolehtiminen
  - Tavoitetta tukeva organisaatio- ja suunnittelujärjestelmä

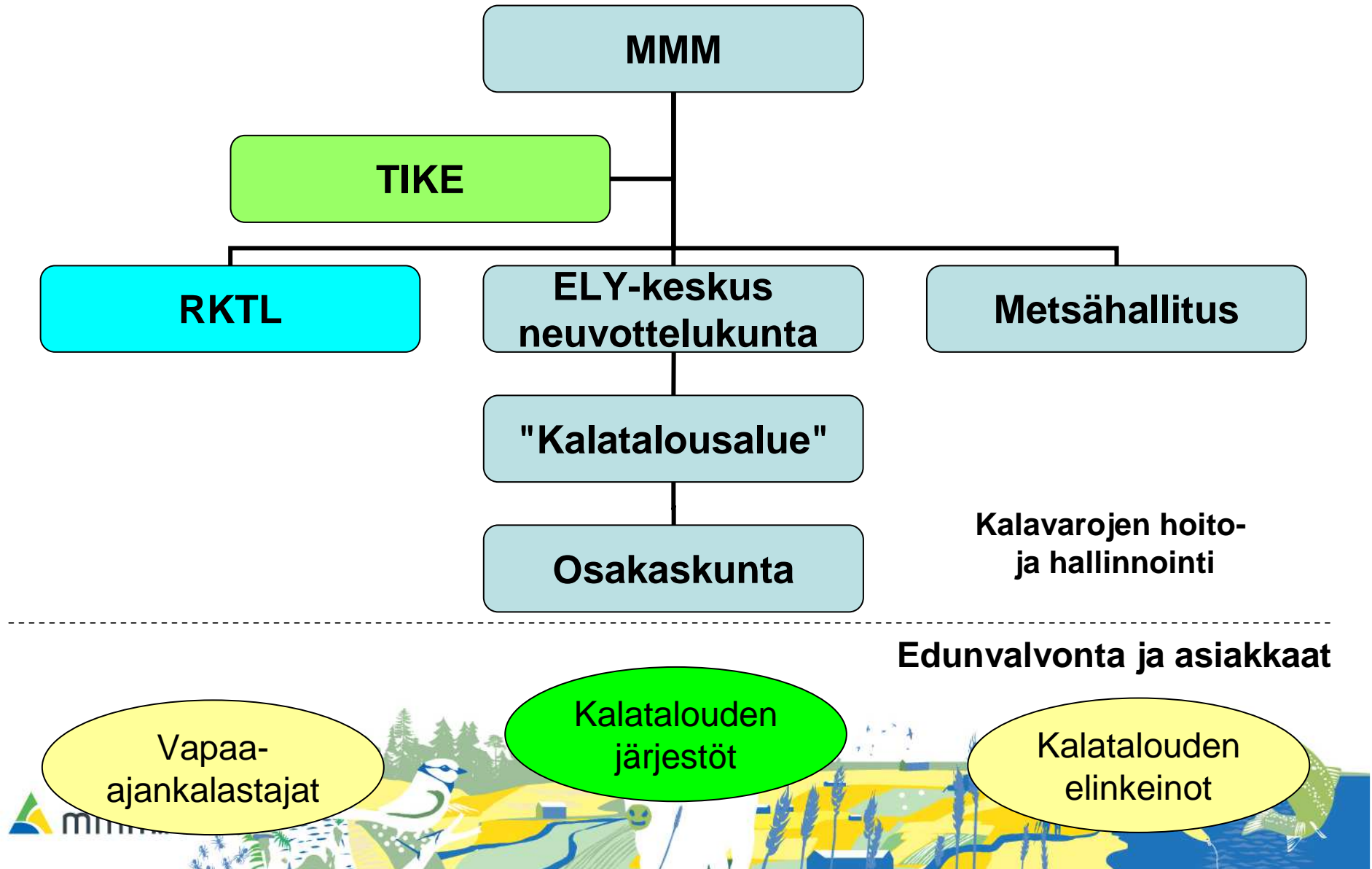

Uuden organisaatorakenteen taustoja

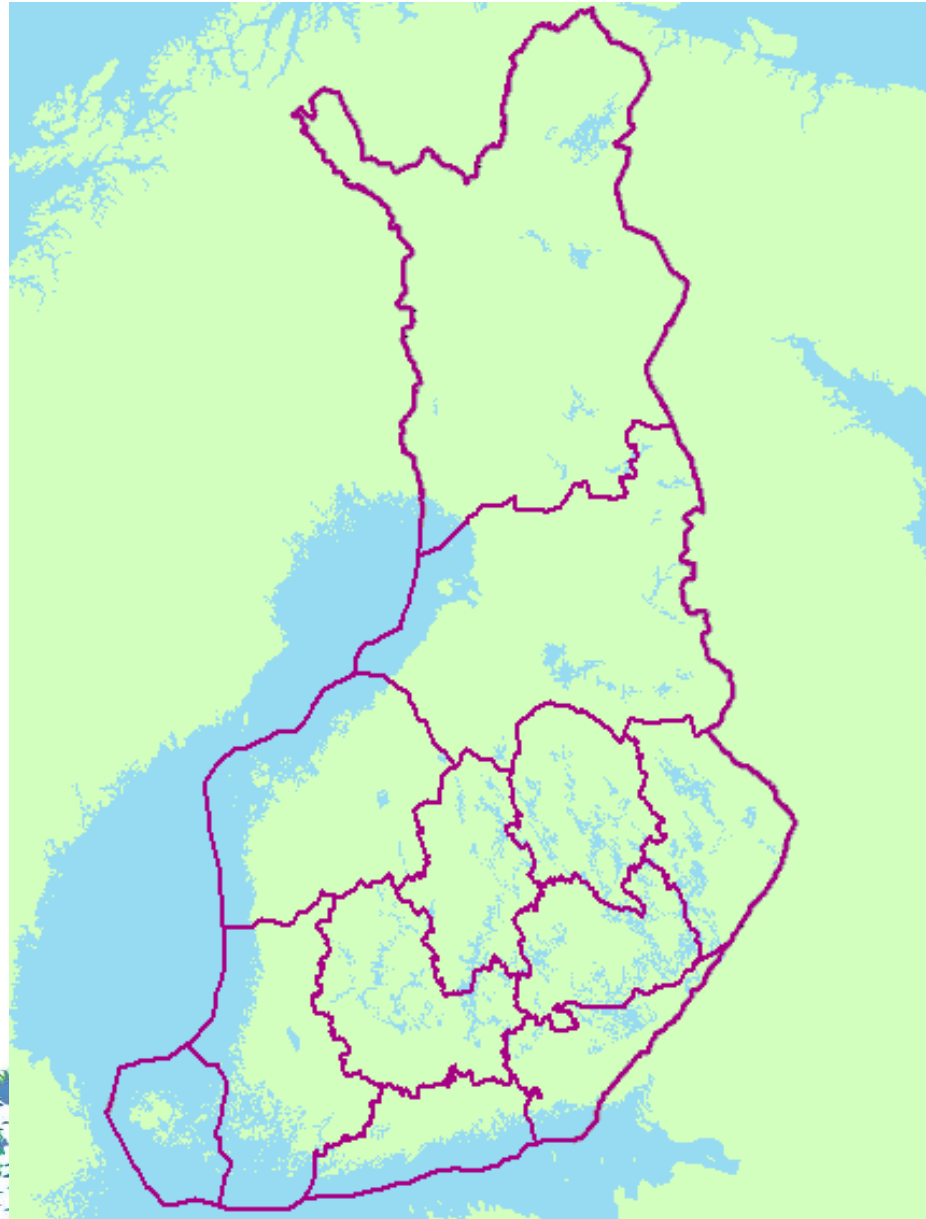
- Kalastuslain tavoitteen toteuttaminen edellyttää kokonaisvaltaista kalastuksen säätelyä. Se on mahdollista ainoastaan, jos suunnittelu- ja hoitoalueet ovat tarpeeksi suuria ja jos KHS:t sisällöltään laadukkaita ja sitovia
- Nykyisen kalataloushallinnon toimijoiden ja tehtävien kenttä kirjava ja toimivaltuudet sekä tehtävienjako epäselvä
- Välillistä julkista hallintoa tarvittaneen jatkossakin (mm. valvonta)
- PL 124 § huomioon -> varmistettava perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutuminen, eli mm. riittävät taloudelliset ja ”henkiset” resurssit

Uusi organisaatiomalli

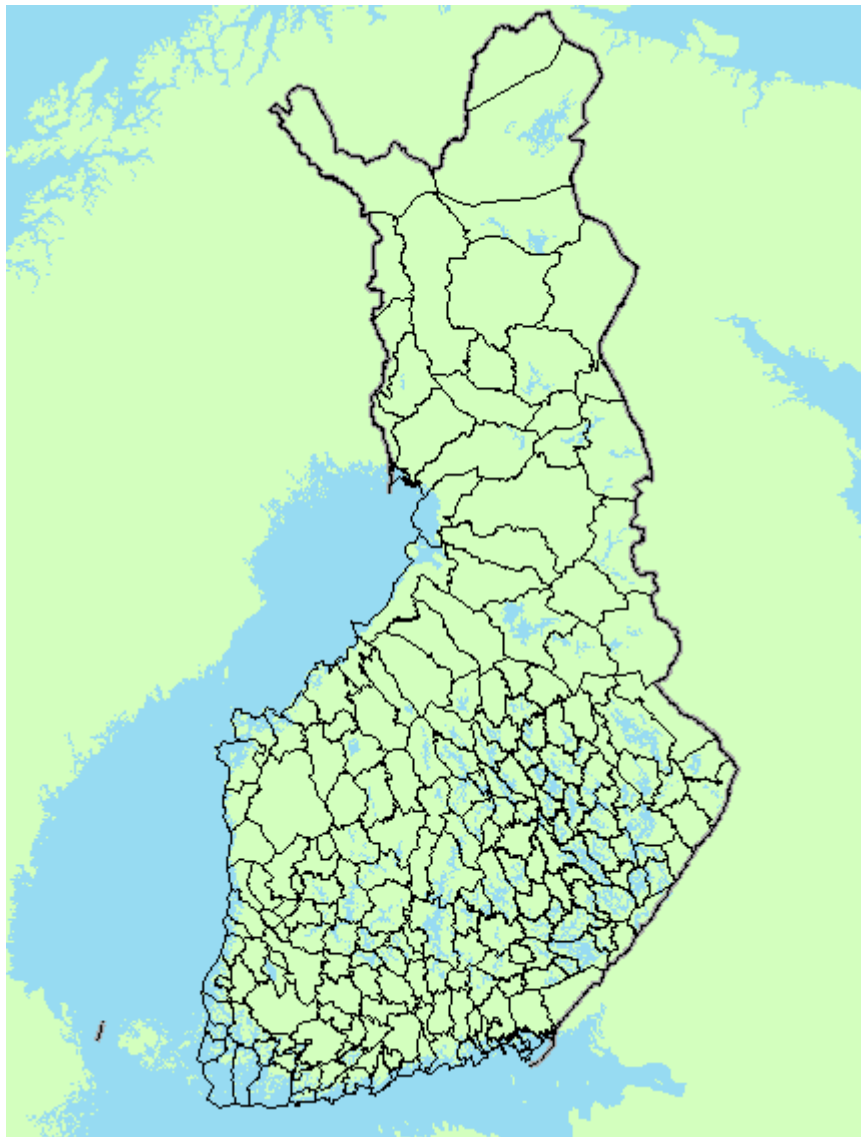

Neuvottelukunnat ELY-keskuksittain

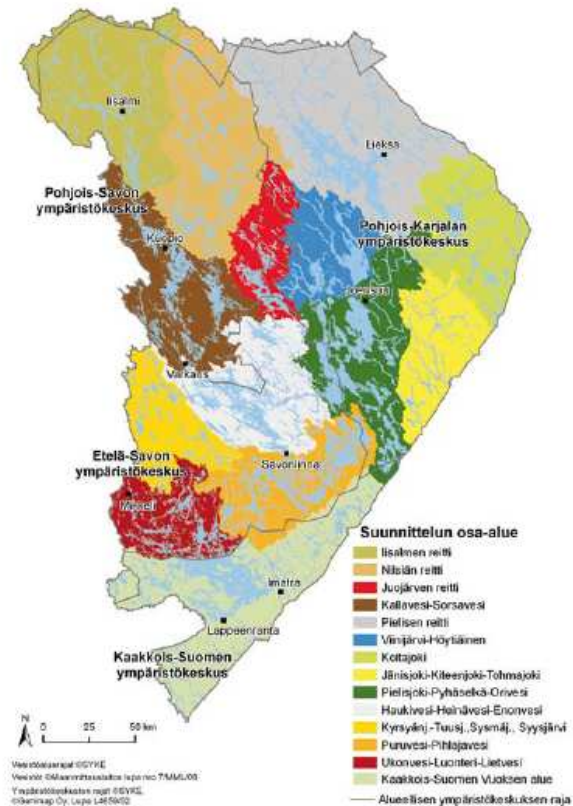

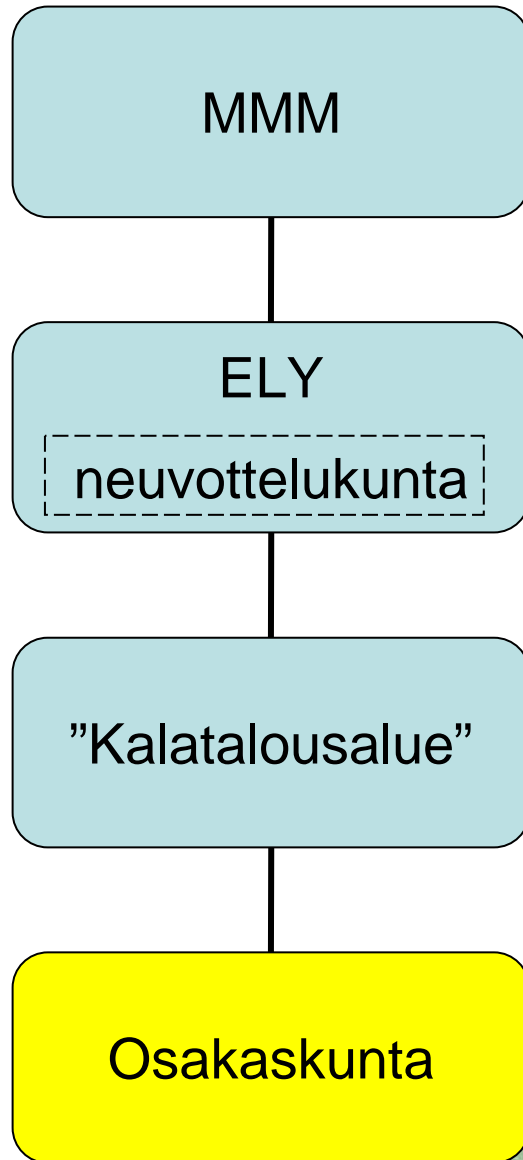
Uudet "kalatalousalueet" muodostetaan lähtökohtaisesti vesienhoidon osa-alueiden mukaisesti

Nykyiset kalastusalueet

Vesienhoidon osa-alueet

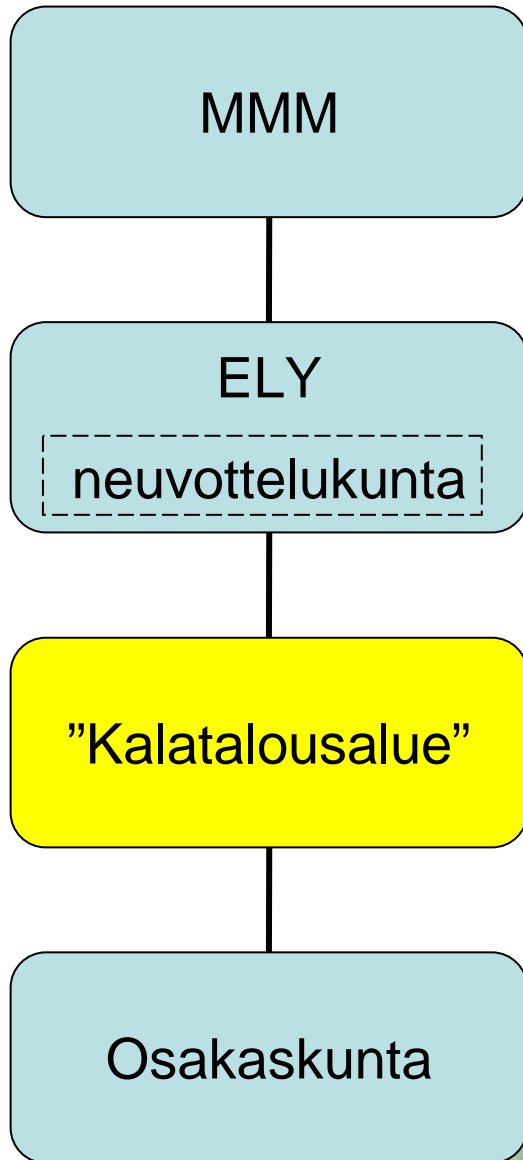

Omistajan tehtävät:

- Kalastuksen järjestäminen KHS:n mukaisesti
- Osallistuu alueen kalavarojen käytön ja hoidon suunnitteluun
- Osallistuu suunnitelmien mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen
- Osallistuu kalastuksen seurantatietojen keräämiseen
- Voi toteuttaa kalatalouden kehittämishankkeita
- Kalastuksen valvonta
- Osaltaan kalastuslupien hallinnointi
  - ammattikalastajat ja kalastusmatkailuyrittäjät
  - muut kalastusluvut
  - kalastuskilpailut

"Kalatalousalueen" tehtävät:

Jaoteltuna eri kokoonpanojen välillä, mikäli päädytään kahden kokoonpanon malliin

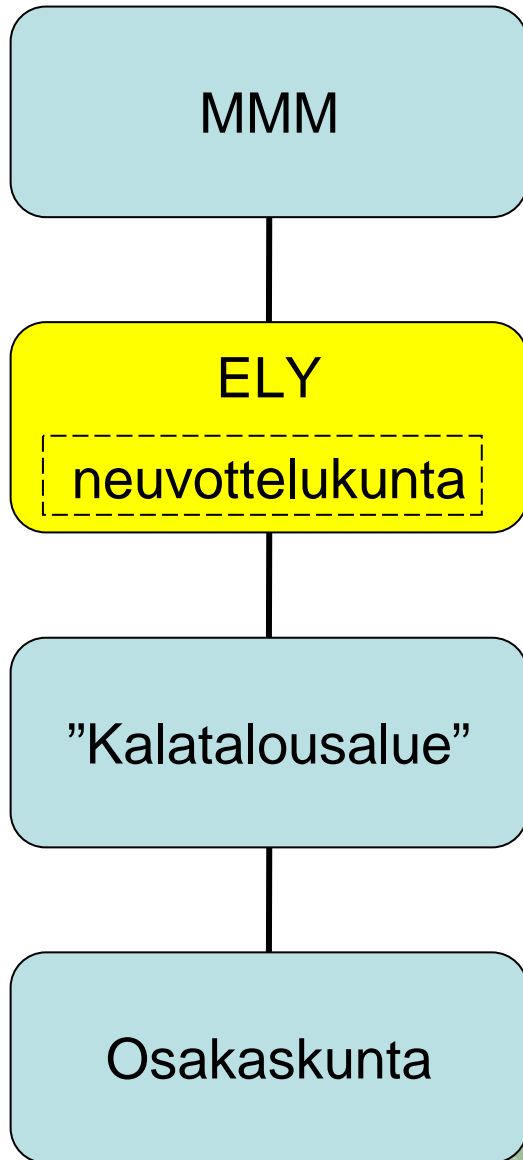
Omistajakokoonpano

- Tekee osallistavan prosessin kautta ehdotuksen alueensa kalavarojen käytön ja hoidon suunnitelmaksi
- Ammattikalastajien ja kalastusmatkailuyrittäjien kalavaroille pääsyyn liittyvät ratkaisut KHS:ssa määritetyillä alueilla
- Osaltaan kalastuslupien hallinnointi
- Kalastuksen valvonta
- Päättää alueen kalavarojen hoitotoimenpiteiden rahoituksesta sekä omistajakorvausten käytöstä

Laaja kokoonpano

- Toteuttaa suunnitelman mukaisia hoitotoimenpiteitä alueellaan
- Vapaa-ajankalastuksen lupajärjestelmien kehittäminen
- Kalavarojen tilaa koskevan seurantatiedon keräämisen koordinointi
- Valvoo ja koordinoi kalavarojen kokonaiskäyttöä alueellaan

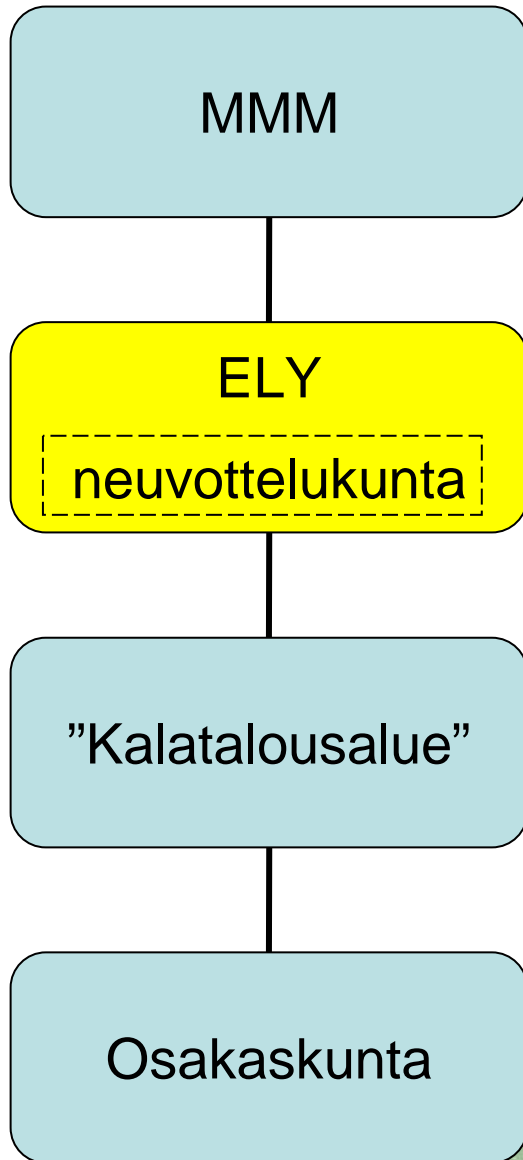

Neuvottelukunnan kokoonpano ja tehtävät:

- Kalatalouden neuvottelukunta toimii ELY-keskuksen yhteydessä kalatalouspäällikön johdolla
- Toimii alueen kalatalouden yhteistyö- ja kehittämisfoorumina, ei käytä julkista valtaa
- Neuvottelukuntaan kuuluvat ELY-keskuksen kala- ja ympäristövastuualueet, kalastusalueet, metsähallitus, alan järjestöt ja tutkimus
- Neuvottelukunta arvioi kalastusalueiden hoitosuunnitelmien yhteensopivuutta ja ehdotettuja toimenpiteitä
- Kalavarojen tilan ja toteutettavien hoitotoimenpiteiden seuranta ja arviointi
- Antaa kalastuksen säätelyyn liittyviä toimenpide-ehdotuksia kalatalousviranomaiselle

Alueellisen kalatalousviranomaisen tehtävät:

- EU:n kalastuspolitiikan täytäntöönpano ja valvonta
- Yleisen kalatalousedun valvonta ja valvoo velvoitteiden täytäntöönpanoa
- Alueen kalataloudellinen suunnittelu
- Yhteensovittaa ja hyväksyy kalastusalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat
- Nykyisiltä kalastusalueilta mahdollisesti siirtyvät tehtävät (merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät)
- Uusien "kalatalousalueiden" ohjaus- ja valvonta
- Kalastuksen säätelyyn liittyvät hallintopäätökset
- Kalatalouden ja vesienhoitotyön yhteensovittaminen
- Valtionavustusten myöntäminen

MMM

ELY
neuvottelukunta

"Kalatalousalue"

Osakaskunta

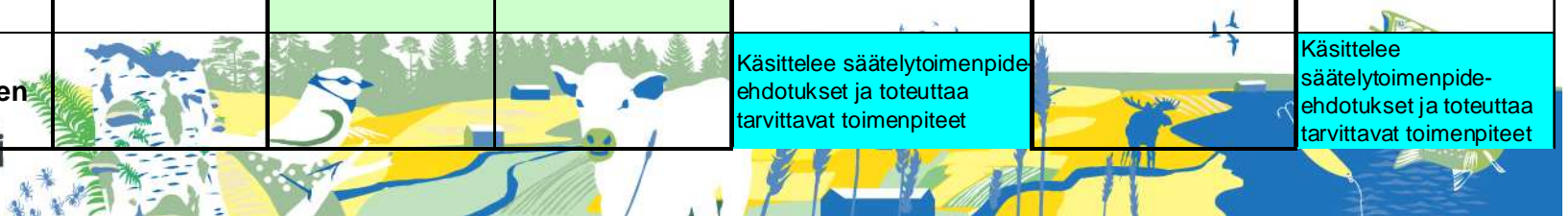
MMM:n tehtävät:

- Lainsäädännön valmistelu
- EU- ja kansainväliset tehtävät ml. ympäristöoikeudelliset velvoitteet
- Alaisen hallinnon ja tutkimuslaitoksen tulosohjaus
- Strateginen suunnittelu
- Valtion avustusten jakaminen

KHS:n laatimisprosessi

Prosessi	Osakaskunta	Kalatalousalue	Neuvottelukunta	ELY	Tutkimuslaitos	Ministeriö/VN/edk
Tilannekarttoitus ja työn käynnistäminen				Ohjeistaa ja käynnistää käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisprosessin	Tunnistaa kalataloudellisesti tärkeitä ja herkät alueet. Tekee suosituksia hoitotoimenpiteiksi.	
Kalatalousalueen suunnitelma	Osallistuu alueensa suunnitelman laatimiseen	Laatii alueen kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelman	Arvioi kalatalousalueiden hoitosuunnitelmien yhteensopivuutta ja ehdotettuja toimenpiteitä		Osallistuu suunnitelmien arviointiin neuvottelukunnassa	
Hoitoalueen suunnitelma				Yhteensovittaa ja hyväksyy kalatalousalueiden kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelman. Sisältää toimenpide-ehdotukset kalastuksen säätelylle		
Kalastuksen säätelytoimenpide-ehdotukset		Esittää KHS tarpeellisenä pitämänsä säätelytoimenpiteet	Kokoo kalatalousalueiden tarpeellisenä pitämät säätelyehdotukset tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi.			
Kalastuksen säätelytoimenpiteiden toteutus				Käsittelee säätelytoimenpide-ehdotukset ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet		Käsittelee säätelytoimenpide-ehdotukset ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet

Suunnittelujärjestelmän toiminta

Tehtävä/prosessi	Kalastaja	Osakaskunta	Kalatalousalue	Neuvottelukunta	ELY	RKTL	Ministeriö	VN/EDK
Kalastuksen säätelyyn liittyvien ehdotusten teko								
Ehdotusten käsittely ja toimenpide-ehdotuksen antaminen								
Kalastuksen rajoitusmääräykset								
Kalavarojen hoitotoimenpiteiden toteuttaminen								
Suunnitelmien toteuttamisen seuranta								
Käyttö- ja hoitotoimenpiteiden valvonta ja tarvittaessa puuttuminen								
Suunnittelujärjestelmän rahoittaminen								
Kalavarojen käytön järjestäminen (lupien myöntäminen)								
Kalavarojen tilan seuranta								
Saalisraportointi ja kirjanpitokalastus								
Kalastuksen valvonta								

Käyttö- ja hoitosuunnitelman sisältö

1. Yleiskuvaus

- Vesialueiden ja kalakantojen tilan kuvaus
- Alueen kalastuksen kuvaus

2. Kalastuksen kehittämistoimenpiteet

3. ”Kalatalousalueen” käyttö- ja hoitosuunnitelman sitova osa

- Kalataloudellisesti merkittävien alueiden määrittely
- Kalakantojen hoitotoimenpiteiden kuvaus sisältäen erityisesti istutus ja kunnostustoimenpiteet
- Alueiden osoittaminen ammattikalastus- ja kalastusmatkailutarkoitukseen sekä kriteerit näiden lupien myöntämiselle
- Kalastuspaineen mitoitus alueittain parhaan käytettävissä olevan tiedon perusteella
- Tietojen keräämisen (esim. kirjanpitokalastus) järjestäminen

+ Ehdotukset kalastuksen mahdollisiksi säätelytoimenpiteiksi

- Ajalliset, alueelliset ja lajikohtaiset kalastuskiellot
- Tekniset kalastusrajoitukset (pyydysten rakenne, silmäkoko yms.)
- Alamittamääräys

• ELY hyväksyy 1 - 3 kohdat

www.mmm.fi/kalastuslaki

- Hankkeen etenemistä voi seurata netissä
- Pöytäkirjat, esitelmät, erillisselvitykset ym. materiaali nähtävillä
- Mahdollisuus myös lähettää sivujen kautta palautetta ja kommentteja valmistelijoille
- Alueelliset kuulemistilaisuudet

